

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68)
(Dnr Ju2021/03004)

Statens institutionsstyrelse (SiS) har ombetts att yttra sig över det rubricerade betänkandet och får med anledning härav anföra följande avseende de förslag som lagts fram i betänkandet.

SiS har ingen erinran mot förslagen i betänkandet. SiS vill dock framhålla följande.

SiS gör bedömningen att förslagen i betänkandet kan antas medföra en ökning av verkställighetstiden för ungdomar som döms till sluten ungdomsvård. Förslagen kan också komma att leda till att utrymmet att välja andra särskilda ungdomspåföljder än sluten ungdomsvård minskar. Detta gäller särskilt de föreslagna straffskärpningarna för vissa brott och förslaget om införandet av en ny bestämmelse i brottsbalken om att vissa omständigheter vid en gärning ska anses synnerligen försvårande och därmed påverka straffvärdet i skärpande riktning. När det gäller de föreslagna straffskärpningarna bör det särskilt framhållas att de höjningar av minimistraffen som nu föreslås sannolikt kommer innebära att straffmättningsvärdet, särskilt vid flerfaldig brottslighet, i flera fall kan antas bli så högt att det ensamt kommer innebära att annan ungdomspåföljd än sluten ungdomsvård är utesluten (jfr betänkandets resonemang s. 443). SiS gör därför bedömningen att förslagen kommer att leda till ökade kostnader för myndigheten. SiS kommer att behöva utöka platskapaciteten för att säkra tillgången av platser för ungdomar som döms till sluten ungdomsvård. En ökad beläggning inom den slutna ungdomsvården kommer också kräva utbyggnad av befintliga lokaler eller nybyggnation för att tillgodose behovet. Att flera av förslagen syftar till att minska nyrekryteringen av unga till kriminella nätverk bedöms i vart fall inte på kort sikt kunna kompensera för de ökade kostnaderna. SiS bedömer att kostnadsökningen inte kommer kunna hanteras inom myndighetens befintliga anslag.

Statens institutionsstyrelse

SiS anser under alla förhållanden att utredningens bedömning av de ekonomiska konsekvenserna för SiS är bristfällig (betänkandet s. 469). SiS har i och för sig förståelse för att det inte är möjligt att med någon exakthet förutse hur stora kostnadsökningar förslagen kan komma att innebära för myndigheten. Vad gäller förslagen om straffskärpningar och dess konsekvenser för verkställighetstiderna bör det dock vara möjligt att uppskatta dessa utifrån en liknande beräkningsmetod som den som använts för Kriminalvården, dock med hänsyn tagen till de särskilda regler i straffmätningshänseende som gäller för barn i åldern 15-17 år.

Det hela kan åskådliggöras med ett exempel, som utgår från den föreslagna höjningen av minimistraffet för rån. Enligt Brottsförebyggande rådet dömdes i genomsnitt 24 ungdomar till sluten ungdomsvård med rån som huvudbrott per år för åren 2018–2020. Utifrån antagandet att i genomsnitt lika många ungdomar kommer att dömas till sluten ungdomsvård per år de kommande åren med rån som huvudbrott ger detta följande ökade kostnader för SiS: (för 15-, 16- och 17-åriga lagöverträdare efter ungdomsreduktion och avräkning om 1/3 av strafftiden eftersom att villkorlig frigivning inte sker från sluten ungdomsvård samt utifrån en beräknad vårddygnskostnad om 8 672 kr¹).

15-åringar: $180 \text{ dagar} - 4/5 - 1/3 = 24,12 \text{ dagar/ungdom} * 24 * 8 672 \text{ kr} = 5 020 047 \text{ kr.}$

16 åringar: $180 \text{ dagar} - 3/4 - 1/3 = 30,15 \text{ dagar/ungdom} * 24 * 8 672 \text{ kr} = 6 275 059 \text{ kr.}$

17-åringar: $180 \text{ dagar} - 2/3 - 1/3 = 39,72 \text{ dagar/ungdom} * 24 * 8 672 = 8 283 078 \text{ kr.}$

Om man utgår från att antalet dömda fördelar sig jämnt mellan de tre ålderskategorierna så blir den årliga kostnadsökningen för SiS omkring 6 500 000 kr.

Elisabet Åbjörnsson Hollmark
Generaldirektör

Filip Torstensson
Föredragande

---

¹ SiS årsredovisning 2020, s. 27, tabell 14.